:17

 ל) [ל"ל ומפיש], ב) נזיר נא.
 [מוספחא אהלות פ"ב ה"ב],
 ג) [אהלות פ"ג מ"ב],
 ג) [אהלות פ"ג מ"ב],
 ה) [ל"ל מכן ול"ע], פ"ב מ"ב וע' רש"ל, 1) [בכורות כב.], 1) [ל"ל ל [בטרוע בבן, א) וב לחתן, מ) בכורות כאן, מ) בכורות כאן, מ) בכורות כאן, מ) [ליתנן תנ], מ) [לית'ל לאן, ל) בקיאו דמיי, מ) [בערך גלגל טין, נ) [לייל לריי יוחנן], מ) צייל רייי, ע) ס"ח שנתקלקל,

תורה אור השלם 1. דַבּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרְאַל לַאמר אָשָׁה כִּי תַּוְרִיאַ וְיִלְדָה זְּכָר וְטְמָאָה שְׁבָעת יָמִים בִּימִי נְדַת דְּוֹתָה תטמא:

הגהות הב"ח

(A) גמ' פרידה אחת של עפר: (ב) רש"י ד"ה מה תחלתו וכו' ולעשות רקב נעשה לו לרקב של מת:

גליון הש"ם

תום' ד"ה מת שנתבלבלה כו' דרכנו לא ממהרי כו'. עי׳ בר״ש פ״ב דאהלות מ״א:

מוסף רש"י נקבר בכסותו. אפילו גארון של שיש אין לו תורת רקב,

פי שכסותו שנרקבת עמו נעשית לו תערובת, ואנו אין לנו הלכה למשה מסיני שיהא רקב מטמח אלה רקב הבה מן המת עלמו בלה תערובת, יכן אם נקבר. בארון של עץ. ואפילו ערוס, או על גבי רצפה של לבנים. אבי ו בפור של לבנים: הואיל והארון של עץ והתבן של לבנים עשוין לירקב, נעשין לו תערובת ואין לו תורת רקב נויר נא.). הרי זו תקבר. דאסורה בהנאה, . דשמא ולד זכר היה שנימוה וקדוע נכנורה כיל בכורות כא:). ז מטמאה לא במגע במשא. כנגילה, השתא ס"ד משום דלה חיישינו שמה ולד תחום לכנו לוייביק שננה דכד היה שנימוק, ופרכינן אמאי תקבר, ומשני כדי לפרסמה. לאם שפטורה מן הבכורה, דמדקברינן לחררה מחזקינן ליה כולד (שם). קפריך כיון דפטרת ליה מן הבכורה אלמא ולד מטמחה (שם כב.). משום ביטול ברוב. להכי חינה מטמחה שבטל הנשר נרונ לפתוחה שבפקי הכפור כווכ דס וגנונים שיולחין עמו, נגעו בה. הא דאמרן דלא מטמא במגע משום ביטול .(DU) בנו (שש). בעין בנו (שח). בעין כדאמר (לעיל כו.) שליא בבית הבית טמא כוי ר"ש אומר הולד נימוק, ואמר בגמרא מודה ר"ש שאו טמאה לידה

יליף טעמא מהכא (לקמן מ.).

פרידה. גרגיר: סופו. של רקב כתחלתו: מה תחלחו. כשנקבר אם יש דבר הראוי לירקב ולעשות רקב (כ) של מת: גנגילון. בטול. שאותו דבר אחר מבטלו אף סופו לאחר שנעשה רקב כשנקבר כהלכתו ד״א המתערבת בו מבטלו ולשון גנגילון דבר העומד כנגדו לבטלו ולקלקלו.

ולקמן פריך הואיל וטעמא דר״ש ברקב כדאמר השתא גבי שליא דליכא למימר הכי מ"ט: מחי היה. דחמר תחלתו ד"ח נעשה לו גנגילון: שחין לו רקב. שחין רקב שלו מטמח: ערום בחרון של שיש או ע"ג רלפה של אבנים. דהשתא אין תערובת ברקבוביתו: נקבר בכסוחו. דאיכא רקבובית או אפילו ערום בארון של עך דאיכא רקבובית: או ע"ג רלפה של לבנים. שעפרן נמחה: שאין לו רקב. מפני דבר חחר המעורב בו: לחפוקי הרוג דלא. לפי שילא דמו וחסר וקיימא לן במס' נזיר (דף נא.) מת שחסר אין לו רקב: שנחפור בחוך הביח [הביח] טמא. משום אהל: דאין מאהיל וחוור ומאהיל. גג שכנגד זה מאהיל על חלי שיעור ושכנגד זה מאהיל על חלי שיעור ושני אהלות הן ואין מלטרפין: מלא מרוד ועוד. יותר ממלא תרוד עפר בית הקברות. ל"אי רקב ממש של מת אלא כגון שנקבר בכסותו או בקרקע בלא ארון של שיש ויש כאן מלא תרוד ועוד מאותו עפר דהוו מעורבין רקב ועפר: בטל ברוב. שדם הלידה נתרבה על מיחוי הולד ומבטלו: אמרו דבר אחד. ולקמן מוקמינן דר"א בן יעקב משום בטול ברוב: בהמה גסה. שלא היה לה ולד מעולם: מקבר. החררה שהוא מיחוי של בכור: ופטורה מן הבכורה. שאם תלד עוד אין ולדה לכהן: אינה מעמחה. אותה חרכה: ומחחר דחינה מטמאה. אלמא לא חיישינן לולד אמאי תקבר: ומשני כדי לפרסמה. שנפטרה מן הבכורה שידעו הכל שזה פטר רחם: ופרכינן מדפטורה מן הבכורה אלמא ולד מעליא היא אמאי אינה מטמאה: בטול ברוב. מיחוי הנפל בטל בדם: ומודה כ"ש. במתני׳ בשלים מע"ג שהבית טהור אמו טמאה לידה: כעין שהוריעה. כלומר דנימוח כזרע: שטרפוהו. כמו (חולין סד.) בילים טרופות בקערה. שמחקוהו ובלבלוהו: במימיו. שהדיחוהו בהן. א"נ במים הלידה והטינוף שיולא עמו: שנתבלבלה. נמחק כולו כמו שרוף שנתפור ואין שלדו קיימת: ושלדו קיימת. גופו קיים שלח נתפור האפר ועדיין נראה כשלם: פסחים גדולים. של ארבעה טפחים:

של שיש או ע"ג רצפה של אבנים זהו מת שיש לו רקב ואיזהו מת שאין לו רקב נקבר בכסותו או בארון של עץ או ע"ג רצפה של לבנים זהו מת שאין לו רקב יולא אמרו רקב אלא למת בלבד למעומי הַרוג דלא גופא מלא תרוד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא ממא ור' שמעון ממהר ממא תרוד רקב שנתפזר בבית הבית ממא ורבי שמעון ממהר וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמרי רבנן משום דמכניף אבל נתפזר אימא מודו לו לרבי שמעון דאין מאהיל וחוזר ומאהיל ואי אשמעינן בהא בהא אמר רבי שמעון דאין מאהיל וחוזר ומאהיל אבל בהא אימא מודה להו לרבנן צריכא יותניא אידך סימלא תרוד ועוד עפר בית הקברות ממא ורבי שמעון מטהר מאי טעמייהו דרבנן לפי שא"א למלא תרוד ועוד עפר בית הקברות שאין בו מלא תרוד רקב השתא דאמרת מעמא דרבי שמעון משום סופו כתחלתו גבי שליא מאי מעמא אמר רבי יוחגן משום במול ברוב נגעו בה יואזרא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי שמעון ור"א בן יעקב אמרו דבר אחד רבי שמעון הא דאמרן רבי אליעזר ״דתניא ״רבי אליעזר בן יעקב אומר "בהמה גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר ופטורה מן הבכורה ייותני רבי חייא עלה יאינה מממאה לא במגע ולא במשא ומאחר

שאינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמאי

תקבר יכדי לפרסמה שהיא פמורה מן הבכורה

אלמא ולד מעליא הוא ואמאי תני רבי חייא

אינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמר רבי

יוחנן משום במול ברוב נגעו בה א"ר אמי אמר

רבי יוחנן ומודה רבי שמעון שאמו ממאה

לידה אמר ההוא סבא לרבי אמי אסברא

לך מעמא דרבי יוחנן דאמר קרא אשה

פרידה אחת (שי עפר שיעורא (ונפיל) ליה שיעורא

אלא אמר רבה היינו מעמא דרבי שמעון

סופו כתחלתו מה תחלתו נעשה לו דבר אחר

גנגילון אף סופו נעשה לו דבר אחר גנגילון

מאי היא דתניא איזהו יימת שיש לו רקב

ואיזהו מת שאין לו רקב "נקבר ערום בארון

כי תזריע וילדה זכר וגו׳ יאפילו לא ילדה וטהרו שמרפוהו אלא כעין שהזריעה ממאה לידה ריש לקיש אמר "שפיר במימיו נעשה כמת שנתבלבלה צורתו אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש מת שנתבלבלה צורתו מגלן דמהור אילימא מהא דאמר רבי שבתאי אמר ר' יצחק מגדלאה ואמרי לה א"ר יצחק מגדלאה א"ר שבתאי מת שנשרף ושלדו קיימת ממא מעשה היה וממאו לו פתחים גדולים

מטהרי אלא ברובע דחסר אבל אם העפר שלם אפי׳ אין שלדו קיימת טמא והשתא אתי שפיר שא״ל לחלק בין שפיר ושליא למת שנשרף ואין שלדו קיימת דשניהם שוין לר״ל ולר׳ יוחנן ובירושלמי איכא שפיר ש שנחבלבל לורתו מהו ר׳ יוחנן אמר טמא ר״ל אמר טהור איחיביה ר״ל לר׳ יוחנן מרבי יאחק מגדלאה ומשני דבר תורה אפילו שלדו קיימת טהורה מפני מה אמרו טמא מפני כבודו פירוש מפני כבודו של מת הוא דלא בטל וזהו כפירוש ראשון דאף בשלדו קיימת טהור דבר חורה וחולק על הגמרא שלנו דמוקי לה כר"א מילחא דרבי יצחק והחם מוקי לה כרבנן: שנשרף

גלבילון. פירש בערוךי דבר הנגלל עמו: למעומי הרוג. דמחוסר דם והא דאמר עולא בפ׳ כ״ג (נויר נא.) אין רקב למת אלא לבא מן הבשר מן הגידין ומן העלמות א"כ משמע דאין

רקב טמא אא״כ בא משלשתן יחד אבל רקב מדם לא בעי מ״מ

אם חסר מדמו בשעה שנקבר אין לו דין רקב: בולא תרוד ועוד. פ״ה כגון שנקבר בכסותו ואין נראה לרשב"ם דבתחלה מודו כ"ע דדבר אחר נעשה לו גלגילון ונראה לרשב"ם דהכא מיירי בנקבר ערום ודרכן היה לטוח כוכין בסיד ומיד שנתרהב היה התרוד ממנו טמא ואח"כ נפל מן הסיד ונתערבה עם הרקב שכבר היה טמא ומהך לא עביד לריכותה דקמ"ל משום דה"ה שלא יהא תרוד מרקב קודם שנתערב בו עפר: בדי לפרסמה שפטורה. הא דתנן בפ' בהמה המקשה (חולין דף עו.) מבכרת שהפילה שליה ישליכנה לכלבים התם א"ל פרסום דהכל יודעים שיש ולד בשליה: משום בשוד ברוב נגעו בה. וא"ת דבככורות פרק הלוקח בהמה (כג.) גבי נבלה בטלה בשחוטה וקאמר אין מטמאה במגע אבל מטמאה במשא דטומאה כמאן דאיתא דמיא ופריך מחררת דם דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא משום בטול ברוב אלמא דכמאן דליתיה דמיאומשני משום דה"לטומאה סרוחה ופריך הניחא לבר פדא דדריש עד לגר אלא לר'ט דדריש עד לכלב קשיא ואמאי לא מקשה מהך דשפיר דאינו מטמא באהל משום בטול ברוב אלמא כמאן דליתיה דמי והשתא לא מצי לשנויי משום דהוי טומאה סרוחה דאפילו מת סרוח מטמא וי"ל משום דאיכא למדחי דטעמא משום בילבול לורה כדר"ל ולא משום בטול ברוב אי נמי כיון דטעמא דשפיר משום מת שלם אע"ג דטומאה

כמאן דאיתיה דמי אין להחשיבו שלם כיון שנתבטל ברוב לגמרי: מת שנתכלכלה צורתו מנלן דמהור. וקשה מאי פריך ליה ר' יוחנן האמר בסמוך דר' יוחנן כר"א וא"כ ר"ל ניחא טפי דקאי כרבנן דקתני במסכת אהלות וחכמים מטהרים וי"ל דר"י ור"ל אליבא דרבנן פליגי דר"ל סבר דלרבנן דמטהרי ברובע ה"נ דמטהרי אפילו בשלם בשאין שלדו קיימת ונתבלבל לורתו אבל שלדו קיימת טמאה מדרבי יצחק דאתיא כרבנן דאי כר"א אפי׳ אין שלדו קיימת טמא דהא מטמא ר״א ברובע של אפר וא״ל לר׳ם יוחנן מנלן הא דרבנן מטהרו משום בלבול לורה דלמא טעמא דרבנן דכשנשרף אין עוד שם מת עליו אפילו כולו שלם ושלדו היימת אבל שפיר שם מת עליו וטמא אי לאו משום דבטל ברוב ומילתא דרבי ילחק לא אתיא כרבנן אלא כר"א דמטמא מת שרוף וחסר ושלדו קיימת נקט לטהר פתחים קטנים א"נ קסבר ר' יוחנן °דרבנן לא בו א ב מיי׳ פ״ג מהל׳

יותאת מת ה"ד (ופ"ז פותמת מת היד [ופ״] מהלי נזירות ה״ג]: סז ג מייי שם פ״ד ה״יו: סח ד מייי שם פ״ג ה״ח: סמ ה מיי פ״ד מה׳ בכורות הייצ ועיי כ"מ סמג עשון רים טוש"ע ייד סיי שטו ס"ו:
שטו ס"ו:
עו מיי פ"א מהי שלר אבות

הטומאה הט"ו: יטרונווי טקר. עא ז מני פ"ד מה' בכורות הי"א סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי שטו ס"ו: עב ח ט י מיי פ"ג מה' טומאת מת ה"ט:

תום' הרא"ש

מלא תרווד ועוד רקב עפו . בית הקברות פרש״י בית הקבות פוש״. כגון שנקבר בכסותו ול״נ דהא משמע לעי׳ דכ״ע מודו שתחלתו ד״א נעשה לו גלגילון וכדאמרינן בנזיר פרק כ״ג אלא מיירי שנקבר ערום בארון של שיש או בארון טוח בסיד שהמת נעשה רקב קודם שנרקב הקבר ומיהו לבסוף נרקב ונתערב בו ורבנן לטעמייהו דלא בעינן סופו ור״ש דלא בעינן סופו ור"ש לטעמיה דאמר סופו כתחלתו: ר' שמעון ור' אליעזר בן יעקב אמרו דבר אחד. היינו ד"א שמתבטל ברוב מיד בלא הוצאת ספל לבית חיצוז: וכי מאחר דלא לבית חיצון: וכי מאחר דיא מטמאה כו' ותימה כי הוי ולד נמי תיקשי ליה אמאי תקבר דסמוך מיעוטא דנדמה למחצה דנקבות והוו להו זכרים מיעוטא כדאיתא פרק בהמה המקשה וי"ל דלאלומי פירכיה נקט הכי: כדי לפרסמה שהיא פטורה מן הבכורה. והא דתנז פרק הבכורה. והא דתגן פרק בהמה המקשה המבכרת שהפילה שיליא ישליכנה לכלבים ולא אמרינן תקבר כדי לפרסמה שהיא פטורה מן הבכורה וי״ל דבשיליא . אין צריך פרסום דהכל אין צרין פרסום ההכל יודעים שאין שליא בלא וולד: כעין שהזריעה כר אליבא דר"ש הוא דבעי האי טעמא אבל רבנן דאפילו באהל נמי מטמא משום דאינו נימוח בשעת דופן: מת שנתבלבלה צורתו מנא לן דטהור. . ותימה מאי (קאמר ניחא ליה לר׳) [פריך ליה ר׳] יוחנן אדרבה לר״ל ניחא טפי דקאי כרבנן ור׳ יוחנן טרי ליידי בראמר בסמוך וי״ל דהא דקאמר לקמן דר יוחנז כר׳ אליעזר לאו דוקא כר׳ אליעזר אלא משום דר׳ אליעזר מטמא באפר אליעזר מטמא באפר שרופין נקט ר׳ אליעזר ש״מ רלא חייש לבלבול צורה ואפילו רבנן דמטהרי משום טעמא דרבנן משום בלבוי צורה ואפילו יש שם כל אפרו של מת ודייק מדר׳ שבתאי והאי דנקט רובע משום רבות׳ כלומר לאו למימרא דרבנן דפליגי . עליה דר"א מטמאין ביותר מרובע אע"ג דליכא מת שלם דרבנן מת שלם בעינן והא דנקט רובע משום רבותא דר׳ אליעזר נקטיה: